

Examensarbete, Högskolan på Åland, Utbildningsprogrammet för
Företagsekonomi

Folkhögskolans roll i samhället

Den unika gruppdynamiken

Belinda Rose Bergens

2023:21

Datum för godkännande: 17.05.2023
Handledare: Karin Linnell

EXAMENSARBETE

Högskolan på Åland

Utbildningsprogram:	Företagsekonomi
Författare:	Belinda Rose Bergens
Arbetets namn:	Folkhögskolans roll i samhället - Den unika gruppdynamiken
Handledare:	Karin Linnell
Uppdragsgivare:	

Abstrakt
<p>I mitt examensarbete beskriver jag hur folkhögskolans påverkan gör en skillnad i samhället. Det finns olika faktorer att ta upp när det kommer till folkhögskolans verksamhet, däremot kommer jag att inrikta mig in på folkhögskolans gruppdynamik.</p> <p>Syftet är att förklara hur detta kan tillämpas ur ett gruppdynamiskt perspektiv, med bland annat hjälp av Maslows behovshierarki och Susan Wheelans grupputvecklingsmodell.</p> <p>För att få svar på detta utför jag en kvantitativ undersökning, i form av en enkät där människor från olika generationer bidrar med sina erfarenheter av att studera på folkhögskola.</p>

Nyckelord (sökord)
Examensarbete, folkhögskola, gruppdynamik

Högskolans serienummer:	ISSN:	Språk:	Sidantal:
2023:21	1458-1531	Svenska	42 sidor

Inlämningsdatum:	Presentationsdatum:	Datum för godkännande:
18.04.2023	27.04.2023	17.05.2023

DEGREE THESIS

Åland University of Applied Sciences

Study program:	Business Administration
Author:	Belinda Rose Bergens
Title:	The Folk High School's Role in the Community - The Unique Group Dynamics
Academic Supervisor:	Karin Linnell
Technical Supervisor:	

Abstract
<p>In my thesis, I describe how the impact of folk high schools makes a difference in society. There are various factors to address when it comes to the folk high school's function, however I will limit myself to the group dynamics at folk high schools.</p> <p>The aim is to explain how this can be applied from a group dynamic perspective, using, among other things, Maslow's hierarchy of needs and Susan Wheelan's group development model.</p> <p>In order to get an answer to this I will carry out a quantitative survey, where people from different generations contribute their experiences of studying at folk high schools.</p>

Keywords
Degree thesis, folk high school, group dynamics

Serial number:	ISSN:	Language:	Number of pages:
2023:21	1458-1531	Swedish	42 pages

Handed in:	Date of presentation:	Approved on:
18.04.2023	27.4.2023	17.05.2023

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING	6
1.1 Målsättning och syfte	6
1.2 Frågeställningar	6
1.3 Val av metod	7
1.4 Avgränsningar	7
2. TEORI	8
2.1 Teoretisk referensram	8
2.2 Vad är folkhögskolans koncept?	8
2.3. Maslows behovspyramid	9
2.3.1 Fysiologiska behov	9
2.3.2 Trygghet och säkerhet	9
2.3.3 Gemenskap	9
2.3.4 Självkänsla	10
2.3.5 Självförverkligande	10
2.4 Susan Wheelans grupputvecklingsmodell	12
2.4.1 Fas 1 - Tillhörighet och trygghet	12
2.4.2 Fas 2 - Opposition och konflikt	13
2.4.3 Fas 3: Tillit och struktur	13
2.4.4 Fas 4: Arbete och produktivitet	14
2.5 Gruppens olika roller	14
2.5.1 Ingredienserna till gruppdynamik	15
2.6 Samhörighet är målet	18
2.6.1 Etablering - Inplacering och strukturering	18
2.6.2 Närmande	19
2.6.3 Differentiering - omprövning och konflikter	19
2.6.4 Produktion - arbete och mognad	19
2.6.5 Utvecklingshinder - plåtår, fixering och regression	20
2.6.6 Upplösning - separationsångest	21
2.7 Personlig utveckling	22
2.8 Folkhögskolan på Åland - Förr och nu	23
2.9 Den kritiska aspekten av folkhögskolekonceptet	24
2.9.1 Mobbning istället för gruppdynamik	24
3. METOD	26
3.1 Kvalitativ eller kvantitativ?	26
3.2 Enkätundersökningen	27
3.3 Urval och genomförande	27
3.4 Analysmetod	28
4. EMPIRI	29

4.1 Vad var ditt mål med att studera på folkhögskola?	29
4.2 Vilken/vilka linjer studerade du?	30
4.3 Hur upplevde du gruppdynamiken på folkhögskolan?	31
4.4 Bodde du på folkhögskolans internat? (Om möjligheten fanns)	32
4.5 Upplevde du mobbning under din studietid på folkhögskolan?	33
4.6 Uppnådde du en personlig utveckling under dina studier på folkhögskola?	33
4.7 Skulle du rekommendera andra att studera på folkhögskola?	34
4.8 Vill du tillägga något om din studietid på folkhögskola?	34
5. ANALYS	37
5.1 Slutdiskussion	37
5.2 Validitet & reliabilitet	37
5.3 Möjligheter till vidare forskning	39
5.4 Egna reflektioner	39
KÄLL- OCH LITTERATURFÖRTECKNING	41

1. INLEDNING

Folkhögskolan är en nordisk skolform som har funnits sedan 1800-talet och dess koncept utgör en betydelsefull skillnad i vårt samhälle. Folkhögskolan har en förmåga att ge sina studerande olika möjligheter, som annars inte skulle vara lika lätta att erhålla.

Fokusområdet är studerandes egna personliga utveckling vilket gör skolkonceptet unikt. Att befinna sig i en trygg och accepterande miljö ger bättre förutsättningar för den studerande att uppnå en personlig utveckling, både mentalt och socialt. Det finns många linjer att välja bland när det kommer till folkhögskolans utbud av studieinriktningar, såsom allmänna linjen, film- och teater, musik, konst, språk, skrivkurser, hälsoinriktade linjer, fritidsledarutbildning m.fl. Folkhögskolan har fem ledord som är *kreativitet*, *gemenskap*, *personlig utveckling*, *ambition* och *frihet*. Det som betonas i folkhögskolans värderingar är interkulturella värderingar, med detta menas att fokuseringen ligger i acceptans och öppenhet av olika personligheter och mångfald.

1.1 Målsättning och syfte

Målsättningen med mitt examensarbete är att få en större förståelse för gruppdynamikens positiva inverkan på studeranden vid studier på folkhögskola. Dessutom att få mer kunskap om vilka utmaningar som kommer med de olika faserna, som en ny grupp går igenom för att uppnå en givande gruppdynamik.

Syftet kring examensarbetets ämne är att ta reda på hur viktig gruppdynamiken är för individens personliga utveckling på en folkhögskola och hur studerande upplever att det arbetas aktivt för att uppnå detta. Syftet är också att ge läsaren en större inblick i vad det innebär att studera på folkhögskola och hur det påverkar individen.

1.2 Frågeställningar

De frågeställningar som mitt examensarbete kommer att kretsa kring är:

- Hur viktig är gruppdynamiken för individens personliga utveckling på folkhögskola?

- Hur upplever studeranden att det arbetas med att skapa gruppdynamik på folkhögskola?

1.3 Val av metod

Tillvägagångssättet som kommer att användas i detta examensarbete är en kvantitativ undersökning, genom en enkät som undersökningsverktyg för att få svar på de två frågeställningarna. I och med att jag vill kunna garantera att undersökningsdeltagarna hör till den här målgruppen, kommer enkäten att placeras i specifika grupper som rör folkhögskolor vilket är Facebookgrupperna “Låt oss berätta om folkhögskolan” och “Folkhögskola och folkbildning”. De här grupperna valdes för att därmed få en övertygelse om att deltagarna är relevanta för enkäten.

1.4 Avgränsningar

Jag kommer att avgränsa mig från det ekonomiska perspektivet, vilket innebär vad det årligen kostar att driva folkhögskolor. Det här är utifrån studerandenas perspektiv och därför kommer jag att avgränsa mig från lärarnas synvinkel. Detta beslut är delvis för att det inte hör till examensarbetets centralpunkt men även för att undvika att examensarbetet blir alltför utbrett.

2. TEORI

Teorin kommer att tillämpas genom kurslitteratur som berör folkhögskola, gruppdynamik, mobbning och dess innebörd. De två teorier som kommer att tas upp i examensarbetet är Maslows behovspyramid och Susan Wheelans grupputvecklingsmodell.

2.1 Teoretisk referensram

Teorin består av hur gruppdynamiken präglas på folkhögskolor. Hur viktig är gruppdynamiken för individens personliga utveckling? Finns det ett aktivt fokus för att arbeta med gruppdynamik på folkhögskolor? Jag har själv erfarenhet av att studera på folkhögskolor i Sverige. Däremot är det också viktigt att nämna Ålands enda folkhögskola, som ger möjligheten att studera i den åländska stillsamma naturen. Det kommer även att förklaras hur Ålands folkhögskolans uppkomst gick till, hur allting började. I och med att gruppdynamik är en central del på folkhögskolor så kommer jag även att använda mig av relevant kurslitteratur, för att beskriva de olika stadierna till att en givande gruppkonstellation uppstår och vilka viktiga steg som finns i processen.

2.2 Vad är folkhögskolans koncept?

Folkhögskolor har möjligheten att själva bestämma vilka kurser och vilka profiler som ska finnas i deras sortiment av linjer. Det är ideella organisationer eller regioner som har huvudmannskapet för folkhögskolan. Detta betyder att de kan bestämma själva inom folkhögskoleverksamheten, i och med att dessa skolor inte är bundna till de centralt fastställda läroplanerna. Det här innebär att egna verksamhetsplaner kan verkställas. Det finns fyra stycken grundpelare till varför folkbildningen finns som skolalternativ, skolverksamheten gynnas, det förstärker och det medför en utveckling av demokratin. Dessutom ger det bättre förutsättningar till en ökad mångfald av människor, att kunna påverka sina livssituationer och uppmuntra till deltagande i samhällsutvecklingen. En annan viktig faktor är att det ökar möjligheten att balansera eventuella utbildningsklyftor,

även att höja utbildnings- och bildningsnivån i samhället och därtill förstärka intresset för delaktighet i kulturlivet (*Folkhögskola.nu*, u.å.).

2.3. Maslows behovspyramid

Maslows behovspyramid, eller behovshierarki som det också kallas, beskriver vad människor behöver i sitt dagliga liv för att må bra, både psykiskt och fysiskt. Allt som allt finns det fem stycken betydande faktorer enligt Maslows behovspyramid.

2.3.1 Fysiologiska behov

Första steget handlar om de primära behoven såsom mat, vatten, luft, sömn, värme, kläder och sex. Precis som en bil behöver bränsle, behöver människan sitt eget bränsle, dvs. mat för att kunna fungera i vardagen. Om detta behov inte uppfylls kommer kroppen sakta men säkert att stänga av. Därför definierar Maslows behovstrappa detta steg som den mest vitala nivån. Alla andra behov anses som sekundära behov, innan denna nivå har uppnåtts. Anledningen till att sex är medräknad till första trappsteget, är för att Maslow inkluderar fortplantning till denna nivå eftersom det är av betydande vikt för kommande generationer, dvs. för människans överlevnad enligt Maslows teori (*Dagens fokus*, 2023).

2.3.2 Trygghet och säkerhet

Nästa nivå i behovstrappan baserar sig på individens trygghet och säkerhet. Överlag har människor ett behov av att ha kontroll och uppleva struktur i sina liv. Detta omfattar hälsa, välmående, finansiell-, emotionell- och fysisk säkerhet men även social stabilitet och säkerhet från olyckor och skador (*Dagens fokus*, 2023).

2.3.3 Gemenskap

Det tredje steget baserar sig på gemenskap vilket innefattar individens relationer kring vänskap, intimitet, kärlek, familj och sociala grupper. Det ligger i människans natur att känna behov av samhörighet och acceptans. Att tillhöra en grupp är viktigt för de flesta

människor, detta kan till exempel handla om organisationer till exempel inom kultur och idrott (*Dagens fokus*, 2023).

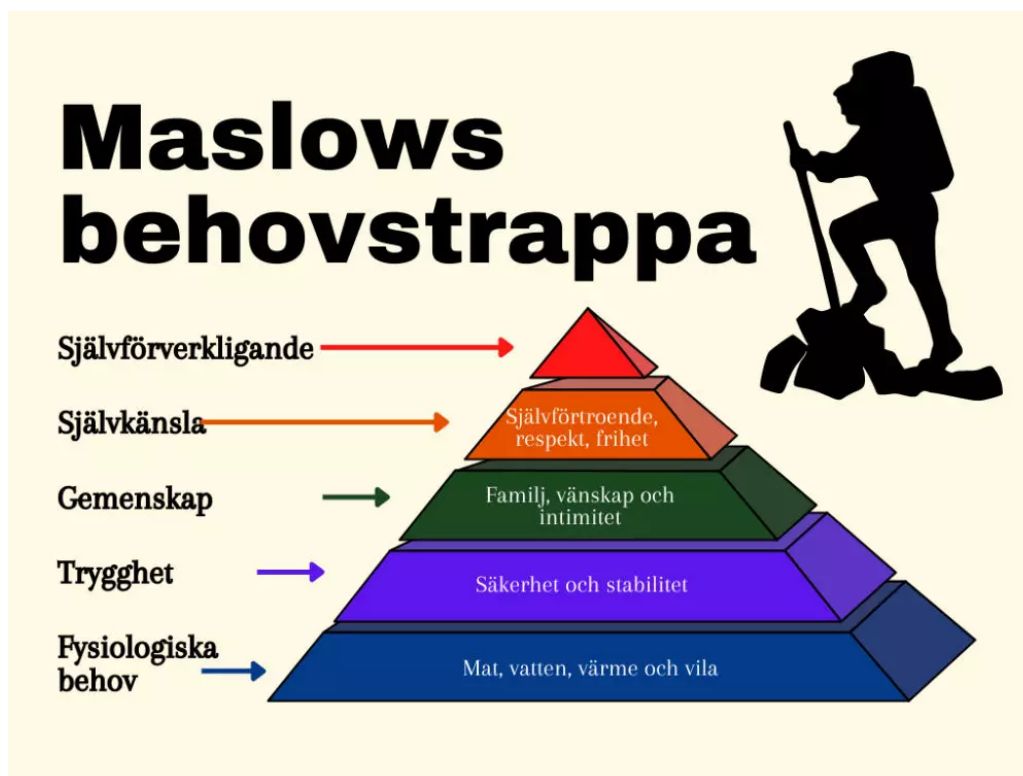
2.3.4 Självkänsla

Det fjärde steget handlar om människans självkänsla. Maslow definierar detta från två olika perspektiv, hur individen uppfattar sig själv och hur individen uppfattar andra. Självkänsla inkluderar människans värdighet, självständighet, bedrifter och kompetens. Däremot innebär känslan från andra: respekt, uppskattning och prestige. Självkänsla hör både till den interna och till den externa kategorin. Motivationen att ta steget att genomföra något, baseras på människans självförtroende som härstammar från individens kompetens, bedrifter och självständighet. Maslow menar att den externa självkänslan uppkommer från respekt och uppskattning från andra medmänniskor. Däremot kategoriseras den interna självkänslan som den primära och den externa självkänslan är den sekundära självkänslan (*Dagens fokus*, 2023). Maslows fjärde nivå i behovspyramiden omfattar även människans behov av aktning och beröm, att varje individ blir sedd. Detta kan handla om att erhålla feedback och respekt för det som genomfördes, vilket inte är en självklarhet i alla kulturer. (Lindmark & Önnevik, 2011).

2.3.5 Självförverkligande

Det högsta trappsteget i Maslows behovspyramid handlar om självförverkligande. Denna nivå är den sista i människans behovspyramid. Maslow beskriver detta så här: "*Vad en man kan bli, måste han bli*". Hans sensmoral lyder att människans högsta önskan är att uppnå sin bästa potential, enligt egen förmåga. Vid det här laget har individen åstadkommit alla grundläggande behov. Motivationens fokus är nu personlig utveckling, det vill säga att uppnå den bästa versionen av sig själv. Detta inkluderar en eftersträvan av specifika mål och utvecklingen av talanger och förmågor. Däremot är det betydande av vikt att påpeka, att målen och motivationen varierar från individ till individ. Oavsett om det handlar om att uppnå sin bästa potential akademiskt, ekonomiskt eller atletiskt, är alla lika betydelsefulla (*Dagens fokus*, 2023). Den sista nivån grundar sig även i behovet av att förverkliga sig själv utifrån individens förutsättningar. Varje nivå är viktig på olika sätt och enligt Maslows behovspyramids principer, är att när en människa har uppnått de

lägre nivåerna förflyttas individen ett steg uppåt i pyramiden (Lindmark & Önnevik, 2011).

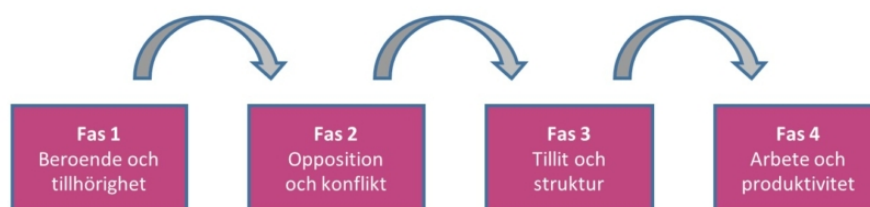
Figur 1: Maslows hierarkitrappa (Dagens fokus, 2023)

Maslows behovspyramid är en bra och tydlig modell för folkhögskolans struktur. Alla folkhögskolor har inte internat men om en studerande går på en folkhögskola som erbjuder internat, kan alla nivåer i Maslows behovspyramid uppfyllas. Varje inneboende på internatet tilldelas ett rum, antingen ett separat rum eller delat rum beroende på internatets uppbyggnad. Vissa internat har hus intill folkhögskolans huvudbyggnad medan andra är uppbyggda som korridorsinternat. Trygghet och säkerhet uppkommer när kollektivet umgås intensivt med varandra och om gruppens samhörighet upplevs som en familjär atmosfär.

2.4 Susan Wheelans grupputvecklingsmodell

I samband med att en ny grupp skapas finns fyra stycken tillhörande stadier, enligt Susan Wheelans grupputvecklingsmodell som gruppen går igenom. Det är naturligt att det kan kännas som en berg- och dalbana, innan gruppen har stabiliserat sig.

S. Wheelans grupputvecklingsmodell

Figur 2: Susan Wheelans grupputvecklingsmodell (Hofflander, u.å.)

2.4.1 Fas 1 - Tillhörighet och trygghet

Det första stadiet grundar sig i att deltagarna känner en bundenhet av den utsedda ledaren, det vill säga en nödvändighet att uppleva trygghet och en längtan att känna samhörighet i gruppen. Det är vanligt förekommande att deltagarna väntar på att gruppens ledare ska ta beslut eller försök i att uppmuntra, i hopp om att ledaren ska ta initiativ vad som ska ske härnäst. I det här stadiet brukar fokuset vara att känna sig accepterad av gruppen, istället för att lägga all fokus på uppgifterna som ska genomföras. Detta medför att deltagarna tenderar att mer hålla med, än att säga sin åsikt om en avvikande uppfattning. Anledningen till att den här inställningen finns hos gruppmedlemmarna, är rädslan för att bli avvisad vilket innebär att det är ovanligt förekommande med osämja under den här fasen (Wheelan m.fl., 2022).

2.4.2 Fas 2 - Opposition och konflikt

I det här stadiet börjar förändringar att ske, gruppmedlemmarna vill allt mer och mer känna mindre behov av ledaren. Samtidigt kan oenighet börjar uppstå i gruppen, till exempel kring uppgifter eller andra faktorer som berör dem. I det här skedet är det betydande att gruppen skapar en sammanhängande uppsättning av mål, värderingar och rutiner. Detta kan i sin tur leda till konflikter, däremot är konflikterna av betydande form för det medför att gruppmedlemmarna kan skapa tillit och en atmosfär, där deltagarna kan uttrycka sina åsikter i en trygg och accepterande miljö. I bästa fall förflyttas gruppen till nästa steg i grupputvecklingen, dock finns risken att en del grupper istället stannar kvar i interpersonella konflikter vilket leder till att det inte finns någon möjlighet att förflytta sig till följande utvecklingsstadium. En del grupper upplever en överväldigande ansträngdhet i det här stadiet som i sin tur medför att gruppen förflyttas tillbaka till föregående stadie. Ledaren återfår kontrollen att leda den vilsna gruppen, för att därmed förhindra ytterligare konflikter. Det finns en risk för att interpersonella konflikter sätter käppar i hjulet, för att gruppen ska ha möjligheten att komma framåt i processen att skapa en dynamisk grupp.

När konflikter blir personliga försvinner tilliten och deltagarna känner sig inte längre trygga. Därför är det av betydande vikt att hålla fokuset på uppgifterna och att så långt det går, undvika personliga konflikter. Det bör inte vara ett alternativ för gruppen att stanna kvar i det här stadiet eller återgå till första stadiet, för det medför inte några positiva effekter varken i gruppens atmosfär eller i kvalitén i uppgifterna som ska genomföras av dem. När det kommer till kritan så är det viktigt att lösa konflikter direkt när de uppstår och att komma fram till en enhetlig syn kring gruppens syfte och metod, för att skapa ett genuint samarbete inom gruppen (Wheelan m.fl., 2022).

2.4.3 Fas 3: Tillit och struktur

Om gruppen har de verktyg som behövs för att lösa konflikterna som allt som oftast uppkommer under den andra fasen, kan deltagarnas tillit förstärkas och därmed deras engagemang att samarbeta med varandra. En öppen kommunikation och en höjd motivation kring uppgifterna är andra positiva efterföljder. Rivaliteten övergår till gemenskap, när gruppmedlemmarna koncentrerar sig på rätt saker, istället för att fokusera

på status och auktoritet. De faktorer som definierar den tredje fasen är bättre förhållningssätt om roller, organisation och arbetsmetod, det är också i det här stadiet som gruppmedlemmarna satsar på att förstärka den positiva arbetsrelationen sinsemellan. Andra kännetecknande faktorer är att ledaren tar ett steg tillbaka och låter de övriga deltagarna samverka med varandra, gruppens tillit och samhörighet höjs. Konflikter kan fortfarande uppstå, skillnaden är att i det här stadiet hanteras det på ett effektivare sätt med en framgångsrik kommunikation (Wheelan m.fl., 2022).

2.4.4 Fas 4: Arbete och produktivitet

Det slutgiltiga stadiet i grupputvecklingen kännetecknas av hög produktivitet och effektivitet. I den här fasen utvecklas gruppen till ett fulländat team som presterar på hög nivå. Den problematik som uppkom i de tidigare stadierna är nu lösta, gruppen kan nu lägga all sin energi och fokus på målen som de tillsammans ska uppnå. I den fjärde fasen finns det en tydlig förbättrad skillnad kring kvalitet och kvantitet. Dock är det inte en självklarhet att alla grupper lyckas göra entré i det slutgiltiga utvecklingsstadiet, däremot är det naturligtvis gruppens strävan att bli helhetlig.

Några märkbara tecken på att en grupp har uppnått just detta, är att det finns en stark sammanhållning och det finns en öppen kommunikationsstruktur, vilket innebär att deltagarna är närvarande och får komma till tals. I det här stadiet finns det en uppmuntran till innovationer och gruppen använder sig av funktionella metoder vid beslutsfattande. När motsättningar uppstår är de allt som oftast kortvariga, i och med att gruppen nu har de rätta verktygen för att lösa konflikten på ett effektivt sätt (Wheelan m.fl., 2022).

2.5 Gruppens olika roller

Varje individ har en roll i en grupp, det är bland annat deltagarnas personligheter som avgör vilka rollbeteenden som förekommer hos var och en. Det finns flera rollbeteenden, dessa är pratsamhet, initiativtagare, idéutsprudlare, klassens clown som skämtar och tar sig an uppgiften att hålla en god stämning i gruppen, detaljerad, beslutsam, tystsamhet,

konfliktlösaren, kompromisskapare och slutligen ledarkompetens. Ledare ser till att alla gruppdeltagare blir sedda och som uppmuntrar dem.

Det är vanligt förekommande att en del hamnar i ett rollfack och att andra förväntar sig att personen ifråga ska ta sig an den rollen som individen ofta tenderar att inta, även i andra sammanhang. Detta blir ännu mer tydligt när en grupp jobbar nära varandra, någon tar sig an ledarrollen medan övriga gruppmedlemmar tar en annan roll, som är minst lika viktig för gruppdynamiken. Det kan uppstå konflikter i en grupp, om det finns starka viljor och där det finns flera ledare. Ett exempel är att gruppen redan har en officiell ledare men så är det någon annan som utser sig själv till ledare, vilket leder till problematik.

Därför beskrivs roller som fasta roller, det betyder att individer ofta tar med sig sina roller till nästa grupp och att de är förhållandevis oföränderliga, vilket inte alltid är fallet. Det är mer frågan om rollfunktioner än roller, det vill säga att det handlar om viktiga funktioner som behövs, för att gruppen ska fungera tillsammans och därmed kunna uppfylla sina gemensamma mål (Nilsson, 2016). För att beskriva detta på ett metaforiskt sätt, går det att se det som att istället för en palett av färger, är det frågan om en palett av olika och betydande rollbeteenden, det vill säga varje roll har sin egen funktion.

2.5.1 Ingredienserna till gruppdynamik

Många människor har en naturlig strävan att inkluderas i en grupp, det vill säga flockdjursbeteende. När individer känner passion inom samma område, är det betydande att folkhögskolor har flera linjer att välja bland och därmed får studerande möjligheten att träffa nya människor som delar passionen för studieområdet. Dessutom får de möjligheten att förstärka sin personliga- och kompetensutveckling.

Det är här som grupprocesser sår ett frö, för om alla individer i en grupp delar samma intresse finns det bättre förutsättningar att en framgångsrik gruppdynamik kan uppnås. Däremot finns det flera faktorer som behövs, en av grundstenarna som krävs för att uppnå en givande gruppdynamik är etiskt bemötande vilket innebär att det finns en

acceptans bland var och en, oavsett kön, nationalitet, sexuell läggning, religion o.s.v. Om detta inte uppfylls, är sannolikheten stor att gruppdynamiken inte kan verkställas eftersom det inte finns förutsättningar att en genuin atmosfär av grupp kan bildas.

Lennéer-Axelsson och Thylefors (2018) beskriver att blandade grupper, det vill säga heterogena grupper, är mest gynnsamma. En blandad grupp innebär en jämn könsfördelning, däremot kan det även handla om sociala och demografiska faktorer såsom klass, etnicitet och ålder. Fördelarna som hävdas i denna kategori är att heterogena grupper anses ha övertag i arbetsmiljö, utvecklad problemlösning, kritiskt och innovativt tänkande och kreativitet. De faktorer som spelar in är en större utsträckning av perspektiv angående yrkesutbildning, erfarenheter, personligheter och problemlösningsmetoder.

Detta medför att det finns fler synsätt som kan förbättra arbetssättet, besluts- och konflikthantering som annars kan sätta krokben för gruppens inre effektivitet. Dock finns det utmaningar med denna kategori vilket är att tilliten brukar ta längre tid att förverkliga i heterogena grupper än i en homogena grupper, dvs. den homogena gruppen behöver allt som oftast inte jobba lika mycket för att skapa ett gynnsamt samarbete och etablera gemensamma normer. Den sista ingrediensen som är minst lika viktig är vi-känslan, som innebär en stark sammanhållning mellan gruppdeltagarna. Den här kategorin består av flera blomblad såsom trygghet, lojalitet och harmoni (Lennéer-Axelsson & Thylefors, 2018). Så hur bör en grupp gå tillväga för att uppfylla detta?

Som med mycket annat är gruppdynamiken något som bör jobbas för i förebyggande syfte, för att gynna gruppens samvaro. Därav finns det fem stycken viktiga byggstenar för att bevara gruppdynamiken eller för att höja den vid behov. När en konflikt uppstår är det betydande att ta upp problematiken direkt, till exempel om en gruppmedlem beter sig på ett olämpligt sätt som i sin tur påverkar gruppens atmosfär vilket försämrar gruppdynamiken. I det här fallet är det viktigt att förklara för personen i fråga, hur hans eller hennes beteende påverkar gruppens samvaro. Tillvägagångssättet är att uppmuntra personen att reflektera kring problematiken, med förhoppningen om att individen förbättrar sitt beteende och sina handlingar.

För att en grupp ska kunna närma sig varandra och kunna bygga en gynnsam gemenskap, kan olika samarbetsövningar användas som verktyg för att uppnå detta vilket ofta förekommer på folkhögskolor. Ett konkret exempel kan vara att gruppen står på rad tillsammans, antingen på en bänk eller på stolar där de får till uppgift att hjälpa varandra att ställa sig i ordning på ett givet tema utan att nudda golvet. Teman kan vara i alfabetisk ordning eller avståndsbaserat. På folkhögskolor kommer gruppmedlemmarna från olika orter och temat kan då vara att placera sig i rätt ordning, antingen från närmast till längst bort från den nuvarande orten de befinner sig i eller tvärtom. Genom att göra detta ökar förståelsen för varandra och banden till varandra förstärks, detta är speciellt viktigt när det kommer nya deltagare till gruppen för att förhindra att utanförskap uppstår. En annan övning är tillitsövningen som går ut på att handlöst falla bakåt, med förtroendet om att de övriga studerandena tar emot. Däremot kräver detta att gruppen har kommit långt i sin grupp-utveckling, för att ha en tillräckligt hög nivå av tillit.

För att undvika konfundering är det viktigt att deltagarna är medvetna om sina roller i gruppen och även vad som förväntas av dem. Det som vanligtvis tyder på en osund gruppdynamik, är när strategier är otydliga och brist på fokus. För att förebygga detta är det smart att noggrant förmedla gruppens strategier och mål men även vilka ansvarsområden som var och en har. I samband med att gruppen går igenom den process där gruppen formas, är det betydande att organisering och strukturering finns i gruppen. I många grupper är det tydligt vem som är ledaren, antingen har gruppen utsett personen eller så har ledaren självmant tagit sig an rollen, för att han eller hon själv ville det eller för att ingen annan i gruppen tog initiativet att ta sig an den rollen. Som ledare är det viktigt att vara uppmärksam och att se eventuella varningsklockor i tid, som upplevs som destruktiva situationer. Genom att göra detta har gruppen större förutsättningar att inte hamna i en negativ spiral eller att framtida bekymmer uppstår.

Det sägs att kommunikation är a och o vilket är helt riktigt, en gynnsam sådan skapar en positiv atmosfär i gruppen. Det är viktigt att kommunikationen förmedlas på ett tydligt sätt, för att undvika oklarheter som ökar risken för konflikter. Om förändringar sker är det betydande för deltagarna att informationen meddelas så fort som möjligt, för gruppdynamiken påverkas negativt om gruppen inte informeras eller om den viktiga

informationen förmedlas genom en tredje part. Kommunikationens eftersträvan kretsar kring att gruppens alla deltagare får komma till tals och säga sina åsikter men även att förmedla sina idéer till gruppen. Däremot bör det finnas en balansgång vilket innebär att en deltagare inte borde ta all plats, utan att även ge ordet till andra i gruppen (Friman, 2019).

2.6 Samhörighet är målet

Det finns olika skeden som en ny grupp går igenom när den bildas, alla stadier behövs för att så småningom uppnå gruppens mål, att skapa en gyllene gruppdynamik. I denna process finns sju stycken faser, dessa är:

1. Etablering - orientering och strukturering
2. Närmande - smekmånadsfasen
3. Differentiering
4. Integrering
5. Produktion
6. Utvecklingshinder - plåtår, fixering och regression
7. Upplösning - separationsångest

2.6.1 Etablering - Inplacering och strukturering

Filosofen Jean-Paul Sartre beskriver detta som en mångfald av ensamheter, för som med mycket annat finns utmaningar när en ny grupp bildas. I det första stadiet genomsyrar en tveksamhet men även en nyfikenhet, där en del av gruppdeltagarna ställer sig frågan "hur ska det här bli?". Det är en naturlig reaktion när människor befinner sig i en ny situation. Detta kan tillämpas i praktiken i en folkhögskolemiljö, genom att individer med en mångfald av nationaliteter kommer med bagage av olika erfarenheter och livsöden. Kommunikationen i det här stadiet är på en vänlig men ändå med en vaksam ton, där motsättningar sällan uppstår. De konflikter som kan förekomma är i början mer inom individerna än mellan dem. I början av processen har ledaren en central roll i den nyskapande gruppen. Det som hör till ledarens viktigaste uppgift är att informera och

strukturera. Det här kan även förebygga missförstånd och konflikter, genom detta kan gruppen känna en lugnhet med att någon har kontrollen och deltagarna kan fokusera på att lära känna varandra (Lennéer-Axelsson & Thylefors, 2018).

2.6.2 Närmande

De flesta grupper gör synbara framsteg, speciellt när visionen av mål, roller, arbetets innebörd och organisering är tydligt lagt. Känslan av påfrestning och tvekan förbyts till avspändhet och framtidsoptimism. Det här är en vanligt förekommande efterföljd, när en grupp har upplevt en utmanande tid tillsammans. Detta leder till att en ny energi och motivation finns tillgänglig för gruppens sociala funktion, den tidiga, mer ytliga förbindelsen fördjupas som innebär att gruppdeltagarna vågar öppna upp sig för varandra. Dock hålls samtalsämnena till icke-konfliktfrämjande, för att minska risken för konflikter. Det är under den här fasen i processen, som vi-känslan, trygghet och ömsesidig uppskattning utvecklas (Lennéer-Axelsson & Thylefors, 2018).

2.6.3 Differentiering - omprövning och konflikter

När en grupp börjar bli bekväma med varandra, vågar deltagarna säga mer vad de tycker och tänker kring olika saker som rör gruppen. Det är därför som konflikter ofta kommer upp till ytan i det här stadiet vilket inte är farligt men det kan stundvis bli problematiskt. Detta uppstår när gruppen kommer till en punkt, där behovet av omprövning och justeringar uppkommer. Åsikter och konflikter går hand i hand, både mindre och större motsättningar kommer upp till ytan men i en grupp där trygga individer träder fram, finns det en stadig plattform att stå på (Lennéer-Axelsson & Thylefors, 2018).

2.6.4 Produktion - arbete och mognad

Även fast en grupp har uppnått det här stadiet, går det ändå inte att undgå att ha en friktionsfri atmosfär och att prestera på en hög nivå, oavsett vilken linje det är frågan om. Vad som sker i gruppens omgivning påverkar föränderligheten, i takt med att individen utvecklas. Det som är avgörande hur en grupp möter och tar sig igenom olika skeden och händelser, är gruppens nivå av mognad. Kännetecknet som mest visar att gruppen är på en hög mognhetsnivå och som även är en effektiv arbetsgrupp, är att varje deltagare är tillräckligt stark att stå på egna ben men att samtidigt ha förmågan att se sig själv som en

del av gruppen. Med detta menas att kunna kombinera att både vara självständig men även att känna ett behov att tillhöra gruppen. De faktorer som kännetecknar en effektiv arbetsgrupp är att deltagarna känner att de vet var de har varandra och att tillit finns mellan dem. Det finns även en hög ambitionsnivå inom gruppen, där de samarbetar både mot kortsiktiga och långsiktiga mål. Gruppdeltagarna är även realitetsanpassade som innebär att de har förmågan att tillsammans göra det bästa av den aktuella situationen, även i svåra lägen. Gruppen är dessutom anpassningsbar när det gäller interna och externa krav, genom utveckling och ständiga förbättringar.

Det finns även en auktoritet och en genomtänkt beslutsstruktur som är välkänd och accepterad av dem i gruppen, minoritetsåsikter tas i beaktande och uppmuntras. En närvarande acceptans av individuella skillnader florerar i gruppen, utan krav att de måste etiketteras som bra eller dåliga. Efterlysning och uppmuntran av olika perspektiv prioriteras och förslag hur eventuell problematik kan lösas på bästa tänkbara sätt (Lennér-Axelson & Thylefors, 2018).

2.6.5 Utvecklingshinder - plåtår, fixering och regression

En del grupper utvecklas snabbare än andra grupper, beroende på vad de har haft för förutsättningar. Dock, de grupper som utvecklas för långsamt, tenderar att stå och stampa på samma ställe vilket gör att en utveckling uteblir eller så är det en specifik fråga som det borde ha lagts mer tid och energi på. En grupp som tidigare har haft en mogen inställning kan backa tillbaka och uppta en motsatt attityd, som därmed påverkar gruppens dynamik på ett negativt sätt. Det är vanligt förekommande med plåtår i relationer och processer, vilket kan uppkomma när en grupp står still och inget märkvärdigt händer.

Detta kan uppstå av naturliga skäl, t.ex om en grupp har jobbat intensivt med ett projekt under en längre tid och därmed finns ett behov av ny energi, för att orka med nya utmaningar. Det här kan även ske på grund av intern problematik såsom brist på förnöjsamhet, uppgivenhet som grundar sig i orimliga krav, otillräckliga resurser eller för lite stimulans. Överseendet med plåtår varierar från individ till individ, en del njuter av

dem medan andra blir stressade över stillestånd och tar initiativ till någon form av handling. En del grupper tenderar att fastna i problematik som pågick i en tidigare fas, det kan till exempel handla om att en orienteringsfasen inte går framåt och viktiga åtaganden blir därför inte genomförda. Det här kan leda till missunnsamhet och i väntan på att något ska hända, tar en del beslutet att hoppa av och söker sig någon annanstans vilket innebär att skolan blir mer av en genomgångsstation. Den här varianten av fixering behöver inte alltid leda till att utvecklingens möjligheter är fullkomligt över, dock sätter den käppar i hjulet.

En del grupper som är i den här situationen upplever regression som innebär en förändring i negativ riktning. Däremot är det här en vanligt förekommande reaktion som uppkommer i situationer, som har en för stor belastning av något som utgör problematik. En regression som pågår under en kortare tid kan fungera som avspänning, återhämtning eller som omprövning. Däremot är det viktigt att bemynda, om gruppens regression förblir långvarig finns det ett behov av hjälp utifrån, för då är det frågan om en alltför övermäktig situation för gruppen (Lennér-Axelson & Thylefors, 2018).

2.6.6 Upplösning - separationsångest

Ofta måste positiva upplevelser komma till ett slut och de grupper som har haft en givande gruppdynamik, kan göra att detta slår hårt på deltagarna som innebär att gruppens upplösning kan leda till separationsångest hos en del av individerna. Det här beror på gruppens natur, de etableras och utvecklas, för att sedan upphöra. Ingen grupp existerar för alltid, däremot förekommer separationsfaser mest i tidsbestämda grupper, till exempel på folkhögskolor eller grupper som förändrats på grund av omorganisationer eller avvecklats.

Hur en individ reagerar på avvecklingsgruppen, är beroende på vilken personlighet han eller hon innehar. Det finns ett brett register på reaktioner vid en upplösning av gruppen, det kan vara allt mellan sorg, aggressivitet, bitterhet till tacksamhet, lättnad eller nyfikenhet. Sannolikheten är även stor att det finns en kombination av dessa reaktioner (Lennér-Axelson & Thylefors, 2018). Det här är vanligt förekommande efter att ha gått

på folkhögskola, i och med att individerna i bästa fall kommer nära varandra och skapar en familjär känsla under sina studier på folkhögskola. I den här situationen är det betydande att ha en trygg ledare, som känner att läget är under kontroll och som kan leda gruppen på rätt spår. Däremot är separationsångest ett säkert tecken på samhörighet och målet är därmed uppfyllt. Förhoppningsvis åker flera studeranden därifrån med en ansevärd personlig utveckling.

2.7 Personlig utveckling

En individ som gör en innerlig resa genomför en personlig utveckling, det handlar mycket om hur en människa ser sig själv. Definitionen av personlig utveckling hos en individ kan vara *“personlig utveckling är den medvetna strävan mot framåtskridande, genom att öka sin självkänedom, kunskap och förbättra personliga färdigheter”*. I takt med att individen växer och skapar en inre trygghet i sig själv, kan en personlig utveckling uppnås. (*Företagande*, u.å.). Däremot kan definitionen av personlig utveckling variera från människa till människa. För en del innebär det att förbättra självkänedom och att stärka sin identitet, det vill säga individens självkänsla och självförtroende. Det kan också handla om att öka kunskaper eller lära sig nya kunskaper inom en specifik inriktning, även utveckling av styrkor och talanger. Andra faktorer kan vara att öka sin anställbarhet, mänskligt kapital, tidshantering, upphöjd livsstil och livskvalitet.

Personlig utveckling innebär också att förbättra sin psykiska och fysiska hälsa, att även berika sin sociala status, genom utveckling av sociala relationer och känslomässig intelligens. Slutligen kan det innebära att uppfyllnad av strävanden, definiera och genomföra personliga utvecklingsplaner (*Mindler, 2023*).

Det kan variera inom vilka områden den personliga utvecklingen tar plats, i och med att människan har olika erfarenheter från innan studietiden på folkhögskolan började.

2.8 Folkhögskolan på Åland - Förr och nu

Att Åland fick sin folkhögskola är tack vare skribenten och professorn Mathilda Asp, hennes initiativtagande ledde till att diskussionen började om att grunda en folkhögskola med internat på Åland. Det hela inleddes sommaren 1889 under en folkfest på Kastelholms slottsruiner, där samtalsämnet togs upp på ett mycket övertygande sätt. 1894 grundades Ålands folkhögskoleförening, i samband med detta skickades en ansökan till senaten för att få motionen godkänd. Allt gick enligt planerna och följande år startade Ålands folkhögskola sin verksamhet.

Den första rektorn hette Karl Julian Karlsson, som även donerade tomtmark till Folkhögskolan på Åland. Med åren anslöt fler och fler studeranden och tack vare ett höjt statsbidrag hade föreningen möjligheten att år 1910 konstruera ett internat. Dock enbart för manliga studeranden eftersom innan var det dåvarande internatet endast tillgängligt för lärarna och kvinnliga studerande. Den byggnaden namngavs "Kavaljersflygeln" och så heter den än idag. Skolan hade förstås andra principer då, som innebar att killar och tjejer hölls åtskilda på internatet. Den 1 januari 1952 tog landskapet Åland över folkhögskolan. Genom åren har skolan moderniserats, byggnader har renoverats och nybyggnationer har genomförts (*Ålands Folkhögskola*, u.å.).

De linjer som erbjuds för närvarande är Grundvux linjen, NYA-linjen, Hantverkslinjen, Naturfotoutbildningen, MåBra! utbildningen och Friluftsliv & Skärgård (*Nordiskt samarbete*, u.å.). Ålands folkhögskola har internat men dessvärre används den inte till sin fullständiga potential. Det här påverkar på flera plan, dels med tanke på de studerande som skulle vara i behov att bo på internatet och det berör även gruppdynamiken, utifrån ett helhetligt perspektiv. Med detta menas att även fast en bra gruppdynamik finns i klassen så har gruppdynamiken en central roll på internatet, vilket i sin tur leder till att det kan uppstå utmaningar med att överlag upprätthålla en gynnsam gruppdynamik på folkhögskolan.

2.9 Den kritiska aspekten av folkhögskolekonceptet

Det finns både fördelar och nackdelar med att bo i kollektiv. Fördelarna är att en grupp som bor tätt tillsammans ofta skapar en familjär känsla och vid behov finns det många att vända sig till, om det uppstår en situation som kräver support. Dock finns det även en baksida, när allt kommer omkring. Automatiskt innebär internatlivet att individens privatliv är begränsat, framförallt om studerandes boende är på skolans internat. Alla folkhögskolor kan dessvärre inte erbjuda internat vilket kan leda till att en del ansökare väljer bort dem, antingen för att de inte har möjlighet att pendla eller för att ett alternativt boende inte kan hittas. Som studerande på folkhögskola bör det finnas en medvetenhet att det ofta är en tidsbestämd studietid, mellan 1-2 år.

Genom att gå in med den inställningen, kan det sedan underlätta när studietiden på folkhögskolan kommer till ett slut. Däremot kan den allmänna linjen pågå längre, vilket varierar från studerande till studerande. En del folkhögskolor verkar under en kyrka, till exempel Svenska kyrkan som inte behöver vara ett problem, såvida inte kyrkan sätter käppar i hjulet för folkhögskolan att utvecklas parallellt med samhället. Detta innebär att mångfalden inte bör riskeras att påverkas av kyrkans värderingar, hur de ser på hbtq-frågor och andra mänskliga rättighetsfrågor.

2.9.1 Mobbning istället för gruppdynamik

Mobbning innebär att en eller flera personer utför nedvärderande handlingar mot en utsatt person, där en förövaren eller förövarna har högre status än den som blir utsatt. Detta inkluderar handlingar där avsikten är att ge obehagskänslor eller skada en annan person, som kan upplevas som aggressivt. Forskningsprofessorn Ken Rigby definierar mobbning som systematiskt maktövergrepp mellan två eller flera personer. Den svenska professorn i personlighetspsykologi Dan Olweus anser att mobbning kan beskrivas så här: *upprepat negativt eller ondsinnat beteende från en eller flera personer, som därmed riktar sig mot en individ som befinner sig i en situation där det inte går att försvara sig.* Orsakerna kan vara att det är flera mot en vilket automatiskt sätter den ensamme i en lågstatussituation som medför en större grad av utsatthet, dvs obalans i makt. Mobbning

kan ta form i tre olika skepnader, dessa är: *fysisk mobbning*, *verbal mobbning* och *relationell mobbning* (Thornberg, 2020).

Fysisk mobbning innebär att en person utför upprepade handlingar och under en längre tid, såsom sparka, slå, knuffa eller hårdhänt hålla fast en person som fråntar individens frihet. Detta kan även handla om att ta och förstöra någon annans ägodelar.

Verbal mobbning definieras som att reta, hota, förolämpa eller kalla en person vid öknamn, upprepade gånger och under en längre tid.

Relationell mobbning äger rum när rykten sprids, när en person känner sig utesluten eller utstött, till exempel i en grupp där majoriteten blir inbjuden till ett evenemang men en eller några få utesluts.

(Thornberg, 2020)

Det som är avgörande för att en gynnsam gruppdynamik ska kunna uppnås i en grupp, är att mobbning inte förekommer överhuvudtaget.

3. METOD

3.1 Kvalitativ eller kvantitativ?

Valet av metod och teori går hand i hand vilket innebär att en del teorier passar bättre med kvalitativa metoder medan andra teorier lämpar sig bättre med kvantitativa metoder. För att få svar på frågeställningarna kommer den kvantitativa metoden att användas som undersökningsverktyg. Kvantitativ undersökning baserar sig på faktorer som kan beskrivas med siffror medan kvalitativ undersökning handlar om sådant som kan beskrivas med ord. Denna metod passar speciellt bra när generaliseringar ska genomföras baserat på en mindre grupp. De två vanligaste tillvägagångssätten vid en kvantitativ undersökning, är genom enkäter och intervjuer. Enkäter är oftast förmånligare att genomföra än intervjuundersökningar, beroende på om enkäterna ska tryckas eller göras online. En annan fördel när det kommer till skriftliga enkätundersökningar, är att individen som bidrar till undersökningen kan bestämma mer själv när det ska utföras.

Dock är det mer vanligt förekommande att enkätundersökningar får lägre respons än intervjuundersökning, detta kan bero på att enkätundersökningar kan uppfattas som mindre personliga trots att den metoden kan vara effektiv vid vissa undersökningar. Enkätens data omvandlas sedan till lättillgänglig statistik, i form av diagram. Genom att analysera dessa, kan svaren sedan sammanställas till frågeställningarna.

Intervjuundersökningar har både sina fördelar och nackdelar, intervjuaren kan erhålla flera svar såvida frågorna ställs på rätt sätt och att det finns en ömsesidig närhet. Om det uppstår oklarheter angående frågorna finns det utrymme att förtydliga, för att därmed få ett utförligare svar. I och med att intervjuaren oftast har kunskapen huruvida svaren sedan ska koda, dvs hur svarfälten ska fyllas, finns därmed en större reliabilitet när intervjuundersökningar genomförs (Eliasson, 2022).

Motpolen till kvantitativ undersökning är kvalitativ undersökning, som lämpar sig bäst när avsikten är att tränga på djupet och när det inte är viktigt att generalisera utanför en viss grupp eller miljö. När det kommer till kvalitativa undersökningar hör observationer och intervjuer till de vanligaste tillvägagångssätten. Det kan variera hur resultatet blir när

observatören betraktar en observation och hur strukturerat intervjuerna genomförs, beroende på hur bra planering det ligger bakom. Observationsundersökning innebär att observatören iakttar en eller flera miljöer och sedan antecknar sina intryck. Det är betydande att observationerna finns skriftliga, däremot om observationsprotokoll används blir det närmast en kvantitativ undersökning (Eliasson, 2022). Ett konkret exempel på detta som även kan kopplas ihop med folkhögskola, är om en skådespelarstuderande får till uppgift att gå ut och observera människor på stan för att hämta inspiration till en karaktär.

3.2 Enkätundersökningen

Enkätundersökningen genomfördes med hjälp av Google formulär som är en smidig metod att använda sig av, för att skapa lättförstådda enkäter. Enkätens språk var svenska, i och med att folkhögskolan är en nordisk skolform vilket gör att svenska lämpar sig bäst i detta fall. Dessutom placerades enkäten i svenskspråkiga grupper.

3.3 Urval och genomförande

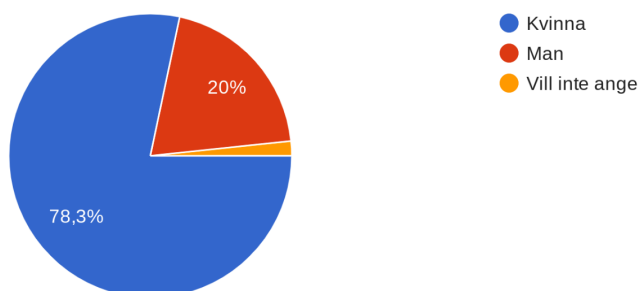
De som har erfarenhet av att studera på folkhögskola är enkätens målgrupp. För att förmedla enkäten till så många som möjligt använde jag mig av diverse portaler, bland annat två specifika Facebookgrupper, "Låt oss berätta om folkhögskolan" och "Folkhögskola och folkbildning" inklusive min privata Facebookprofil. Anledningen till att jag beslöt mig för att även lägga ut enkäten på min privata Facebooksida var för att jag har kontakter där, både personer som jag har studerat med på folkhögskola men även personer som har studerat på andra folkhögskolor. Däremot gav det mest effekt med de målgruppsinriktade Facebookgrupperna, speciellt med gruppen "Låt oss berätta om folkhögskola" som har fler gruppmedlemmar. När det kommer till kritan, är det viktigaste att hitta den rätta målgruppen.

3.4 Analyismetod

För att beskriva enkätens resultat på ett mer lättförstått sätt, har enkätsvaren omvandlats till cirkel- och stapeldiagram. Sammanlagt bidrog 60 enkätvarare med sina erfarenheter av att studera på folkhögskola. I figur 3 kan enkätdeltagarnas könsfördelning utläsas och i figur 4 finns enkätdeltagarnas åldersfördelning vilket var följande: 18-24, 25-29, 30-49 och 50+. Ålderskategorin 30-49 hade störst enkätdeltagande.

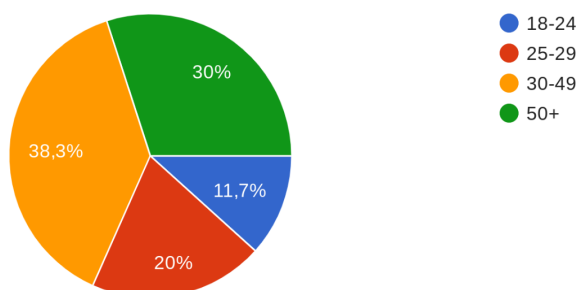
4. EMPIRI

Kön
60 svar

Figur 3: Kön

Ålder
60 svar

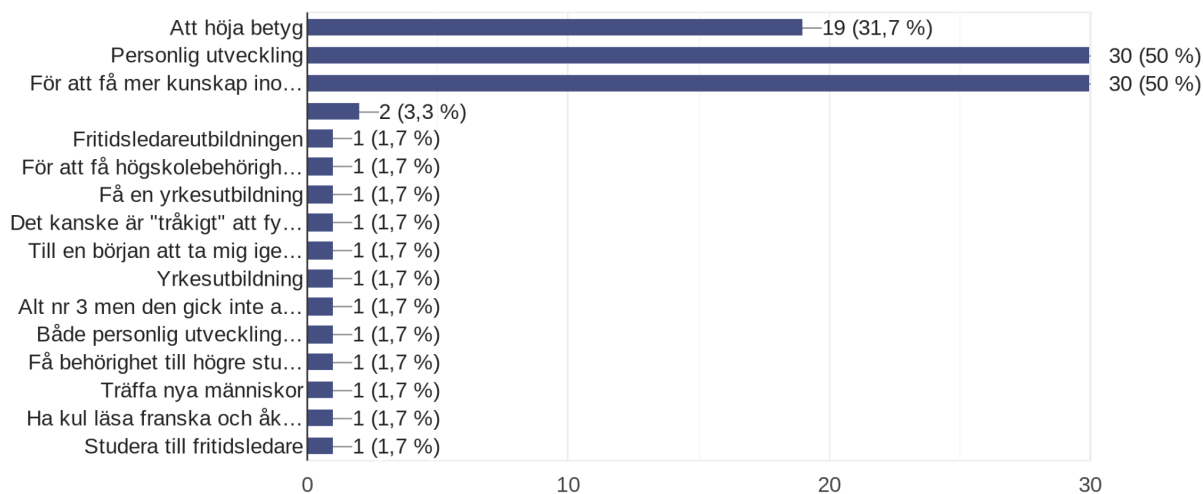
Figur 4: Ålderskategorier

4.1 Vad var ditt mål med att studera på folkhögskola?

I enkäten fanns följande alternativ: att höja betyg, personlig utveckling, få mer kunskap inom ett specifikt ämne såsom inom skådespeleri, musik m.fl. Därtill fanns även möjligheten för enkättagaren att skriva egna svar, ifall dessa alternativ inte passade in. Det som går att utläsa är att personlig utveckling och för att få mer kunskap inom ett specifikt ämne, är på en delad första plats och sedan höjning av betyg.

Vad var ditt mål med att studera på folkhögskola?

60 svar

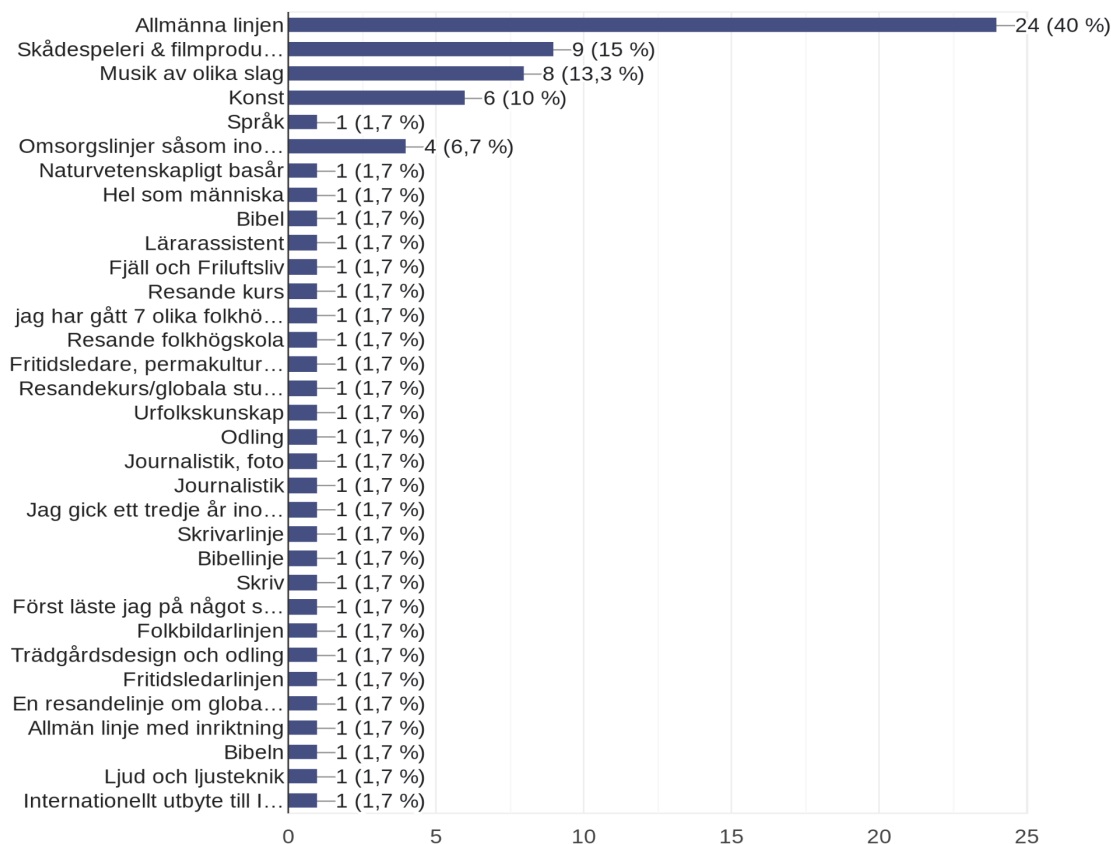
Figur 5: Vad var ditt mål med att studera på folkhögskola?

4.2 Vilken/vilka linjer studerade du?

I och med att det finns ett stort antal linjer att välja bland, valde jag att lista några vanligt förekommande och sedan fick enkätdeltagaren möjligheten att vid behov skriva in ett eget svar. Majoriteten svarade den allmänna linjen, nästkommande var skådespeleri- och filmproduktion men musiklinjen är också ett populärt val av studieinriktning på folkhögskola.

Vilken/vilka linjer studerade du?

60 svar

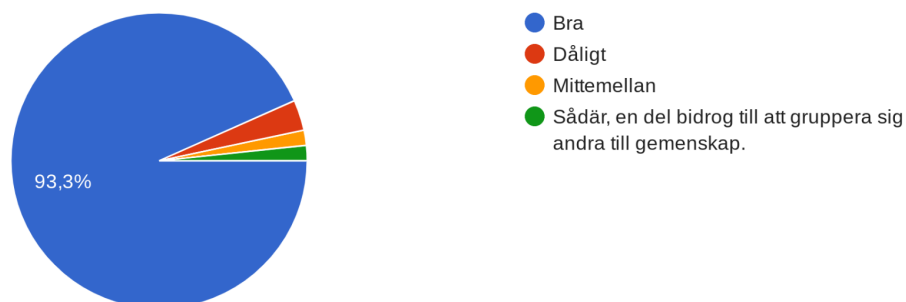
Figur 6: Vilken linje/linjer studerade du?

4.3 Hur upplevde du gruppdynamiken på folkhögskolan?

Det var givande nyheter, att majoriteten av enkättagarna upplevde en gynnsam gruppdynamik under sin studietid på folkhögskola. Det var enbart 3,3 % som inte instämde. 1,7 % ville svara något mittemellan och just den här frågan fick även in ett eget svar av en av enkättagarna, vilket var ett negativt men samtidigt ett ärligt svar.

Hur upplevde du gruppdynamiken på folkhögskolan?

60 svar

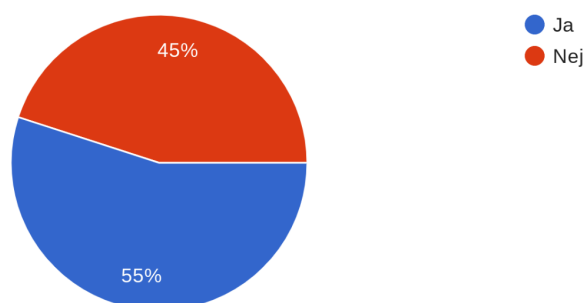
Figur 7: Hur upplevde du gruppdynamiken på folkhögskolan?

4.4 Bodde du på folkhögskolans internat? (Om möjligheten fanns)

Det var relativt jämnt svarat i denna fråga, av flera anledningar. Till exempel kan det ha varit så att en del av folkhögskolorna inte hade möjligheten att erbjuda internat eller så bodde en del av enkätdeltagarna i närheten av folkhögskolan som de studerade vid, som gjorde att deras boendesituation var säkrad.

Bodde du på folkhögskolans internat? (Om möjligheten fanns)

60 svar

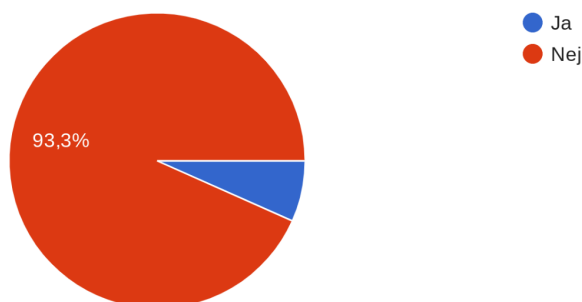

Figur 8: Bodde du på folkhögskolans internat?

4.5 Upplevde du mobbning under din studietid på folkhögskolan?

I den här frågan har majoriteten svarat nej vilket naturligtvis är ett bra resultat. För som det har beskrivits tidigare i examensarbetet, så kan det inte pågå mobbning om en bra gruppdynamik ska kunna utvecklas.

Upplevde du mobbning under din studietid på folkhögskolan?
60 svar

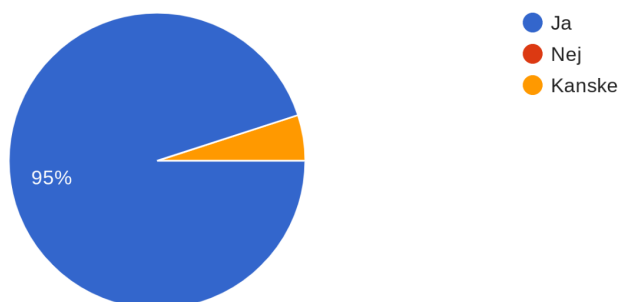

Figur 9: Upplevde du mobbning under din studietid på folkhögskolan

4.6 Uppnådde du en personlig utveckling under dina studier på folkhögskola?

95 % av enkätdeltagarna uppgav att de märkte av en personlig utveckling under sina studier på folkhögskola, medan resten av procentandelen svarade kanske. Däremot var det ingen av enkätsvarare som gav ett blankt nej vilket är ett bra resultat.

Uppnådde du en personlig utveckling under dina studier på folkhögskola?
60 svar

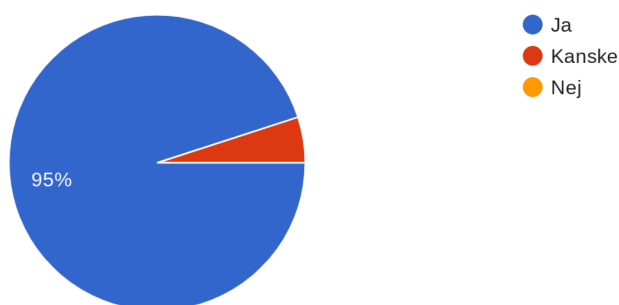

Figur 10: Uppnådde du en personlig utveckling under dina studier på folkhögskola?

4.7 Skulle du rekommendera andra att studera på folkhögskola?

Hela 95 % av enkättagarna svarade ja på att rekommendera andra att studera på folkhögskola, medan de resterande 5 % gav svaret kanske.

Skulle du rekommendera andra att studera på folkhögskola?
60 svar

Figur 11: Skulle du rekommendera andra att studera på folkhögskola?

4.8 Vill du tillägga något om din studietid på folkhögskola?

Den här frågan var väldigt givande för enkäten och dess resultat eftersom enkättagarna fick möjligheten att ge utförliga svar, om sina erfarenheter av att studera på folkhögskola. Majoriteten av tilläggen var positiva med undantaget av några få negativa reflektioner.

Vill du tillägga något om din studietid på folkhögskola?

28 svar

Bästa studietiden

Via gemensamma måltider, gemensamt boende och många sociala aktiviteter fick många "olika slags människor" lära känna varandra på ett djupare sätt och på så vis var man även mer mottaglig att utvecklas ännu mer i sina ämnen.

min tid på skola ångrar jag inte

Något för alla oavsett ålder

Förstår mer nu hur viktig folkhögskola var i min utveckling

Ger en bra kunskap om samhället och kommunikation i grupp, ta ansvar om sig själva och andra

Ett av de bästa åren i mitt liv! Att få fördjupa sig i något man älskar och samtidigt träffa människor som älskar samma sak har utvecklat mig så mycket som människa och låtit mig ta an utmaningar jag aldrig skulle gjort utan denna erfarenhet!

Jag har erfarenheter av två folkhögskolor, den ena i slutet av 90-talet samt tidigt 2000-tal, den andra mellan åren 2020-2022. Såväl skolornas inriktning som gruppsammansättningar skiljer sig radikalt men i den grundläggande synen på deltagarperspektiv och bildning liknar de varandra.

Folkhögskolan var grundläggande för mina vidare studier, inte när det kom till betyg utan framförallt i relation till förståelse av bildningsbegreppet, en vidare tvärvetenskaplig blick.

Jag växte så otroligt mycket som människa under min tid på folkis.

Det var en perfekt övergång från att bo hemma till att flytta hemifrån och bo helt själv.

Bästa jag gjort, och det var ändå efter jag fyllt 50. Blivit många kurser efter den första.

Upplevde att mobbning förekom mot en annan person, så inte mot mig personligen men någon annan

Min skola krävde fysisk närvaro och jag fick hoppa av pga postcovid då jag inte orkade pendla dit 5 dagar i veckan. Hade fixar kanske 3 dagar per vecka. Tog ut mig helt och blev sjukskriven. Lite förvånad att inga anpassningar fanns för att kompensera fysisk närvaro. Har man tex reumatism (har liknande symptom nu) så kan man tydligen inte bli journalist,

Jag upplevde att mobbning absolut förekom på folkhögskola, men i mindre utsträckning än i gymnasium och grundskola.
Borde vara obligatoriskt för alla att göra ett folkhögskoleår!
Utbildningen sög röv sök ej gotlands folkis
Folkhögskolan var min räddning!
Jobbade dessutom 17 år på fhsk.
Gav mig minnen, vänner och kunskap för livet!
En unik skolform som förändrat mitt liv.
Bästa åren i mitt liv, och fick vänner för livet.
Ang frågan om mobbning - upplevde inte ren mobbning men däremot mycket grupperingar och vissa personer som blev utsatta för negativa saker.
Utveckling för livet.
Alla borde ta den möjligheten 😊
Hade jag kunnat gått på folkhögskola redan i tonåren så tror jag att jag hade tyckt att skolan är rolig. Att studera på folkhögskola är det bästa jag gjort i mitt liv!
Livsförändrande!
Det har en fantastisk tid som gav mig vänner för livet!
En väldigt bra och lärorik tid där jag träffade många nya människor och fick uppleva livet med andra jämgamla.
Vi på brunnsvik folkhögskolan i Gävle har öppet hus den 17 april så kom och titta

Figur 12: Slutkommentarer

5. ANALYS

5.1 Slutdiskussion

Det finns flera samband mellan teorin och datan från enkätsvaren, till att börja med framkommer det tydligt att folkhögskolan har haft ett stort inflytande på enkätdeltagarnas personliga utveckling. Majoriteten upplevde en givande gruppdynamik under sin studietid på folkhögskola. Även fast mobbning förekom i vissa fall så visar enkäten att majoriteten undkom mobbning. En hypotes till varför gruppdynamiken upplevdes som hög, är att majoriteten av enkätdeltagarna svarade "ja" på frågan om de bodde på folkhögskolans internat. Detta indikerar att det finns ett samband mellan folkhögskolans internat och en gynnsam gruppdynamik, det vill säga att studerandena får möjligheten att umgås mer med varandra och därmed mer tid att uppnå en gynnsam gruppdynamik.

Som det har nämnts tidigare finns det flera alternativ på studieinriktningar, därför var det intressant att se vilka linjer som skulle dyka upp i enkäten, det vill säga utöver de linjer som redan fanns som förhandsalternativ. En av de viktigaste frågorna i enkäten var hur många som skulle svara "ja", på frågan om enkätdeltagarna skulle rekommendera andra att studera på folkhögskola. För egen erfarenhet har en betydande roll vid svar av sådana frågor, majoriteten svarade "ja" på just den här frågan vilket naturligtvis är ett bra resultat. Det finns även ett tydligt samband att enkätdeltagarna gick igenom samma process som både Susan Wheelans grupputvecklingsmodell beskriver och de studerande som bodde på folkhögskolans internat hade även möjligheten att kunna använda sig av Maslows behovspyramid i en skolmiljö.

5.2 Validitet & reliabilitet

En av de viktigaste faserna i samband med undersökningar är kontrolleringen av validitet och reliabilitet. Validitet innebär det som ska undersökas, är det som undersöks i praktiken, medan reliabilitet handlar om hur strukturerad och korrekt undersökningen egentligen är (*Tankeredskap - Mötesplatsen för kritiskt tänkande, pedagogik och*

vetenskap, 2020). Validitet är en av de viktigaste faktorerna i vetenskaplig metod, begreppet handlar om relevansen angående den insamlade datan för det som ska undersökas eller mätinstrumentets förmåga att mäta det som ska mätas. Detta innebär att det finns steg som behöver uppnås, för att validitet ska uppnås. Det räcker inte att datainsamlingen och bearbetningen genomförs på rätt sätt, det som också krävs är att undersökningsdeltagarnas svar registreras korrekt och omsorgsfullt, samt att överföringen utförs felfritt till databasen för analys. Det är även väsentligt att de insamlade svaren är relevanta för vad undersökningen tar upp, så att dessa balanserar med varandra.

Reliabilitet, i sin tur, baserar sig på kvaliteten kring mätningen. Med detta menas att informationen som tas fram bör vara tillförlitlig. Det finns påverkningsfaktorer kring reliabilitet, t.ex om enkätdeltagarna kan se vad var och en svarar som i sin tur påverkar individens svar. När det gäller kvantitativa undersökningar finns det två viktiga tumregler, dessa är: *hög reliabilitet garanterar inte hög validitet och hög validitet garanterar inte reliabilitet (Mälardalens universitet, 2020).*

Personligen anser jag att den här studien uppnår en hög reliabilitet, utöver teorin utgör enkäten en stor del av detta, i och med att enkätens svar bygger på genuinitet och egna erfarenheter av att studera på folkhögskola. Enkätdeltagarna som gav utförliga slutkommentarer om sin studietid på folkhögskola, gynnar den här undersökningen. En faktor som dock sänker reliabiliteten en aning, är att jag tog beslutet att även sätta ut enkäten på min privata Facebooksida eftersom jag visste att det fanns enkätdeltagare att nå ut till. Både människor som jag har studerat med men även andra personer som jag vet har studerat på folkhögskola men som jag inte har haft möjligheten att studera med.

Därmed sänks reliabiliteten en aning, i och med att jag inte kan garantera att enbart relevanta deltagare bidrog till enkäten. Däremot utgår jag ifrån det. Sen är det klart att intervjuer också kunde ha använts som undersökningsmetod, för att höja reliabiliteten. I början av processen fanns idén men jag insåg att det hade lett till tidsbrist och för att jag ansåg att en enkät lämpade sig bättre till just den här undersökningen.

5.3 Möjligheter till vidare forskning

Det finns alltid möjlighet till vidare forskning kring gruppdynamik på folkhögskola, till exempel utifrån lärarnas perspektiv. Hur planerar lärarna att gruppdynamik ska uppnås under studietiden på folkhögskolan och hur ser den ekonomiska situationen ut på folkhögskolor? Det vill säga, finns det problematik angående tillgångar, för att kunna fortsätta driva folkhögskolor. En annan vidare studie är det historiska perspektivet, hur uppkom folkhögskolan i Norden?

5.4 Egna reflektioner

De två frågeställningarna var "hur viktig är gruppdynamik för individens personliga utveckling på folkhögskola?" och "hur upplever studeranden att det aktivt arbetas med att skapa en gynnsam gruppdynamik på folkhögskola?". Däremot upplevde jag att det var lättare att få svar på den första frågeställningen än på den andra frågeställningen, för att den andra frågeställningen är mer komplex. Genom att beskriva samarbetsövningar som kan förekomma på lektionerna på en folkhögskola, blev det lättare att förklara på ett konkret sätt på vilka sätt detta arbetas aktivt med.

Jag anser absolut att examensarbetets syfte uppnåddes, att det går att dra paralleller mellan en gynnsam gruppdynamik och individens personliga utveckling vilket slutsatsen blev. Det var speciellt intressant att läsa den egna kommentaren av en av deltagarna i enkäten, som var inne på samma hypotes som jag hade innan examensarbetet drog i gång. Att mobbningsfallen verkar vara lägre på folkhögskolor, att det inte bara är jag som har reflekterat över det. Angående enkäten är jag tacksam för att jag erhöll många enkätsvar vilket i sin tur förenklade framställningen av datan, det vill säga fler svar att ta i beaktande. Min strävan var att få ut enkäten i god tid, för att ge enkätdeltagarna lagom med tid att bidra med sina erfarenheter och för att jag sedan skulle ha tillräckligt med tid att sammanställa svaren. Nu i efterhand finns det frågor som kunde ha ställts i enkäten men samtidigt med risken att det istället skulle ha blivit för många frågor. Dock kunde det ha frågats om enkätdeltagaren tror att det finns några samband mellan uppbyggandet av en givande gruppdynamik och att bo på internatet, för att få svaret på internatets

inflytande på just detta. Däremot erhöles svaret på frågan i alla fall, från de övriga kommentarerna i enkäten. Dessutom kan jag säga av egen erfarenhet att internatet har en avgörande roll, hur bra förutsättningar det finns att skapa en gynnsam gruppdynamik. Det är viktigt att påpeka att en bra gruppdynamik inte enbart finns på folkhögskolor, utan förhoppningsvis även hos företag och i organisationer.

KÄLL- OCH LITTERATURFÖRTECKNING

Dagens fokus. (2023). Maslows behovstrappa: Allt du behöver veta.

<https://www.dagensfokus.se/maslows-behovstrappa/>

Eliasson, A. (2022). *Kvantitativ metod från början* (5. uppl.). Studentlitteratur.

Folkhögskola.nu. (u.å.). Om folkhögskola. Hämtad 09 februari 2023, från

<https://www.folkhogskola.nu/om-folkhogskola/>

Företagande. (u.å.). Personlig utveckling. Hämtad 26 mars 2023, från

<https://foretagande.se/driva-utveckla/personlig-utveckling>

Friman, O. (2019, april 22). *Gruppdynamik - Definition, negativa effekter och förbättring.*

Formell. <https://formell.se/gruppdynamik/>

Hofflander, M. (u.å.). *Malin Hofflander - Värdeskapande utveckling.* Vad du behöver veta om grupputveckling. Hämtad 13 april 2023, från

<https://malinhofflander.se/vad-du-behoover-veta-om-grupputveckling-%F0%9F%8C%B8/>

Lennéer-Axelson, B., & Thylefors, I. (2018). *Arbetsgruppens psykologi* (5. uppl.). Natur & Kultur.

Lindmark, A., & Önnevik, T. (2011). *Human resource management: organisationens hjärta* (2. uppl.). Studentlitteratur.

Mälardalens universitet. (2020, februari 18). LibGuides: Metoddoktorn - vägledning för uppsatser och PM i företagsekonomi: Reliabilitet.

<https://libguides.mdu.se/c.php?g=678062&p=4832301>

Mindler. (2023). Personlig utveckling. <https://mindler.se/personlig-utveckling/>

Nilsson, B. (2016). *Samspel i grupp: introduktion till gruppdynamik* (2. uppl.). Studentlitteratur.

Nordiskt samarbete. (u.å.). Ålands folkhögskola. Hämtad 20 februari 2023, från

<https://www.norden.org/sv/info-norden/alands-folkhogskola>

Tankeredskap - Mötesplatsen för kritiskt tänkande, pedagogik och vetenskap. (2020, oktober 10).

Validitet och reliabilitet.

<https://www.tankeredskap.se/tankeredskap/vetenskapsteori/hur-finner-vi-sanningen/vi-anvander-vetenskapen/metoder/neutral-forskning/validitet-och-reliabilitet/>

Thornberg, R. (2020). *Det sociala livet i skolan - socialpsykologiska perspektiv* (3. uppl.). Liber.

Wheelan, S. A., Jacobsson, C., & Åkerlund, M. (2022). *Att skapa effektiva team: en handledning för ledare och medlemmar* (4. uppl.). Studentlitteratur.

Ålands Folkhögskola. (u.å.). Byggnadshistorik: Ålands Folkhögskola.

<https://www.folkis.ax/wp-content/uploads/2020/12/Byggnadshistorik-1.pdf>